

Maaliskuun uutiskirje eduskunnasta 2017

Maaliskuuta täällä eduskunnassa on väärttänyt erityisesti kolme asiaa: eläkeindeksikansalaisaloitteen käsittely, sote-lakipaketin tuli eduskuntaan ja välikysymys ammatillisesta koulutuksesta. Henkilökohtainen ilonaihe on, että minut valittiin kansanedustajien ja taiteilijoiden seuran eli Arkadiaseuran puheenjohtajaksi. Ehkäpä kuukauden kohokohta oli kuitenkin nobelisti Bengt Holmströmin puhe tämän viikon keskiviikkona eduskunnan juhlaistunnossa. Holmströmin puheen pääteemana oli julkisen ja yksityisen sektorin eroavaisuudet. Hän piti virheenä sitä, että julkista sektoria pidetään byrokraattisena ja tehottomana, koska tavoitteet ovat siellä erilaiset. Yksityisellä sektorilla tavoitellaan voiton maksimointia toisin kuin julkisella. Holmströmin ratkaisu tosin oli julkisen sektorin supistaminen sen kalleuden takia.

Kuntavaalit ovat ovella

Kuntavaalit ovat jo ovella ja vaalityötä tehdään nyt täydellä teholla. Toisin sanoen kaikki ylimääräinen aikani menee vaalityössä. Jos sinäkin haluat tulla mukaan vaalityöhön, niin olethan yhteydessä. Auttaa voi vaikkapa jakamalla esitteitä joko postiluukkuihin, vaalitapahtumissa tai vaalikadulla. Some-aktiivisuuskin on tärkeää eli esimerkiksi jakaa facebookissa ja muualla somessa kaikkien meidän ehdokkaiden tiedotteita ja päivityksiä. Tärkeä osa vaalityöstähän tapahtuu nykyään somessa. Minun äänestysnumeroni on 328. Olen paikalla ainakin seuraavissa tapahtumissa:

- Pe 31.3. klo 16-17.30 Liedossa K-market Lietorin pihalla lietolaisten apuna 31.3.
- La 1.4. klo 11-13 vaalikojulla Kauppatorilla ja/tai kävelykadun vaalikadulla ja klo 14-16 Piha ja Puutarha –messuilla SDP:n osastolla.
- Su 2.4. klo 12-13 jokirannassa lohisoppatykin ja Antti Rinteen kanssa ja TTY:n vaalijuhlissa Sigyn-salissa klo 14, jossa puhujana Antti Rinne.
- La 8.4. vaalikojulla Kauppatorilla ja/tai kävelykadun vaalikadulla klo 11-13.
- Ma 10.4. kiitoskahveilla vaalikadulla klo 14.

Sote-uudistus vihdoin eduskunnassa

Sote eli sosiaali- ja terveydenhuolto-uudistus on vihdoin saatu eduskunnan käsittelyyn. Sosiaali- ja terveysvaliokunta on uudistuksen päävastuuvaiokunta eduskunnassa. Me siis teemme lakipaketista mietinnön kuultuamme sitä ennen lukuisaa joukkoa eri alojen asiantuntijoita, kuntia, sairaanhoitopiirejä jne. Saamme myös lausuntoja useilta muilta valiokunnilta. Tämä 34 lain uudistuspaketti koskee etupäässä maakuntauudistusta. Valinnanvapautta koskeva hallituksen esitys ei ole vielä eduskuntaan ja valiokuntaamme tullut, vaan odotamme sitä vasta lähiviikkoina. On kuitenkin erittäin ongelmallista perehtyä sote-uudistuksen toiseen osaan, kun tuosta valinnanvapaudesta ei ole vielä tietoa.

Isosta asiasta päätetään kiireessä

Käsittelyä leimaa myös kova kiire. Koko uudistuksesta on määrä päättää vielä ennen eduskunnan kesätaukoa. Työpäiviä onkin jo varattu heinäkuun alkuun. On mahdollista, että työskentelemme soten parissa koko heinäkuun. Siitä huolimatta pelkään, että nyt ollaan tekemässä isoa uudistusta hätiköiden. Kiireen syynä lienee se, että hallituspuolueet haluavat varmistaa, että sekä maakuntauudistus että

valinnanvapaus toteutuvat. Hallituspuolueet pelkäävät, että aikataulun pitkittyessä uudistus ei tällaisenaan toteutuisikaan. Keskustalle maakuntauudistus on tärkein ja kokoomus taas suostuu siihen ainoastaan, jos valinnanvapaus toteutuu. Koko paketti pitää siis hyväksyä muuten saattaa olla vaarana jopa hallituksen hajoaminen.

Teemmekö samat virheet kuin Ruotsissa?

Ikävää on, että päivä päivältä alkaa yhä enemmän tuntua siltä, että tällä sote-uudistuksella hallitus on viemässä maamme sosiaali- ja terveyspalvelut sellaiseen tuntemattomaan, jossa on vaarana sekä kokonaiskustannusten että asiakasmaksujen nousu. Juuri ennen sote-lakipaketin käsittelyä sosiaali- ja terveysvaliokunta teki matkan Tukholmaan tutustumaan Ruotsin sote-uudistukseen. Siellä meille kerrottiin, että palvelujen käytön tasa-arvoisuus on Ruotsissa heikentynyt terveysuudistuksen myötä. Uudet terveyskeskukset ovat keskittyneet tiheästi asutuille ja hyvin pärjäävien alueille, joissa hoidon tarve vähäinen. Siellä on todettu, että kun keskitytään saatavuuden parantamiseen ja käyntien lisäämiseen on kokonaisuus epäedullinen paljon apua tarvitseville potilaille. Vähän apua tarvitsevien lääkärikäynnit ovat siellä lisääntyneet ja paljon tarvitsevien vähentyneet eli kun keskitytään käyntien lisäämiseen, laatu ja sisältö kärsivät ja samalla hyvin sairaat potilaat. Toivottavasti me emme seuraa Ruotsin mallia. Hieman pahalta kyllä näyttää.

Väläkysymys ammatillisesta koulutuksesta

Väläkysymys ammatillisesta koulutuksesta, jossa me oppositiopuolueena olimme myös mukana, oli käsittelyssä edellisviikolla. Siinä kritisoimme erityisesti sitä, että hallitus tekee ensin isoja säästöjä ammatillisesta koulutuksesta, mutta vasta sen jälkeen tekee ammatillisen koulutuksen reformin. Käytännön säästöjen tekijäksi veloitettiin ammatillisen koulutuksen järjestäjät. He ovat nyt joutuneet ratkaisemaan, kerätäänkö vuonna 2017 edessä olevat säästöt karsimalla opiskelijamääriä vai leikkaamalla yksikköhintoja vai molemmilla keinoin.

On todella huolestuttavaa, että ammatillisen koulutuksen lähiopetuksen määrä on monissa oppilaitoksissa pudonnut jo samalle tasolle kuin peruskoulun viidesluokkalaisen eli noin 20 tuntiin viikossa ja jopa alle. Opetusta saa vähemmän kuin yläkoulussa tai lukiossa. Kun ammatillisen koulutuksen tarkoituksena on kouluttaa työelämään, ei ole hyvä asia, että koulutamme nuoria osa-aikamaailmaan.

Nuoret syrjäytyvät ilman koulutusta

Tulee myös muistaa, että viidesosa alle 25-vuotiaista nuorista miehistä on kokonaan työn tai koulutuksen ulkopuolella. Sata tuhatta alle 30 vuotiaista nuorta on ilman toisen asteen koulutusta. Kun lähiopetusta on nyt leikattu ja opettajia säästöjen takia irtisanottu, miten ajatellaan, että heikommin opiskeluvalmiuksin oppilaat kykenevät etäopintoihin ja muuhun itsenäiseen opiskeluun?

Riittääkö ammattilaisia Lounais-Suomen työvoimatarpeisiin?

Meille Lounais-Suomeen kuuluu tällä hetkellä todella hyviä uutisia. Valmet Automotive ilmoitti vastikään uudesta sopimuksesta Mercedes-Benzin kanssa ja 1000 uuden työntekijän palkkaamisesta. Rolls-Royce kertoi aiemmin tässä kuussa perustavansa Turkuun etäohjattujen ja autonomisten alusten tutkimus- ja kehityskeskukseen. Aikaisemmin Meyerin telakka on ilmoittanut tuotannon nousevan ja tilauksia on nyt jo 2020 -luvun puoliväliin saakka.

Lounais-Suomi onkin positiivisen rakennemuutoksen edessä. Tämän vuoksi ammattitaitoisen kotimaisen työvoiman tarjonnasta pitäisi nyt huolehtia. Mitä tehokkaammat ja suorituskykyisemmät koulutus- ja työllisyystoimenpiteet luodaan, sitä paremmat ovat edellytykset, että Turun ja Uudenkaupungin kasvu tehdään kotimaisin voimin ja suomalaisella työllä. Nyt pitäisi turhia vatuloimatta huolehtia siitä, että näihin henkilöstötarpeisiin vastataan aloittamalla nopeasti tarvittavaa koulutusta sekä toisella asteella että korkeakouluissa. Töitä olisi nyt tarjolla, mutta onko osaajia? Ikävä kyllä nämä ammatillisen koulutuksen 190 miljoonan euron säästöt langettavat mustia pilviä tässä onnistumiselle. Leikkausten myötä tehtävät opiskelijapaikkojen vähentämiset saattavat kuitenkin entisestään vaikeuttaa yritysten ja työpaikkojen osaavan työvoiman saatavuutta lähitulevaisuudessa.

Eläkeindeksialoite on käsitelty eduskunnassa loppuun

Kansalaisaloite eläkeindeksi muuttamiseksi täydeksi ansiotasoindeksiksi on saatu eduskunnassa päätökseen. Eduskunta äänesti viime viikon keskiviikkona minun esittämästäni vastalauseesta, jonka mukaan hallitusta olisi velvoitettu tekemään toimenpideohjelma eläkeläisten pienituloisuuden ja eläkeläisköyhyyden ratkaisemiseksi. Hävisimme kuitenkin äänestyksen 63-99.

SDP jätti vastalauseen

Kansalaisaloitteessa esitettiin työeläkettä saavien ostovoiman merkittävää parantamista. Esitetyllä ansiotasoindeksioinnilla työeläkkeet nousisivat Eläketurvakeskuksen selvityksen mukaan jopa työssäkäyvien sopimuspalkkoja nopeammin. Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta esittikin mietinnössään aloitteen hylkäämistä. Me sosialidemokraatit yhdyimme valiokunnan mietintöön muuten, mutta katsomme, ettei siinä puututa riittävästi eläkeläisköyhyyden ja pienituloisten eläkeläisten toimeentulon turvaamiseen. Olimme sitä mieltä, että eläkeläisköyhyys ja pienituloisuus on tunnistettava ja eläkeläisten aseman helpottamiseksi tarvitaan ratkaisuja, joilla kohtuullinen toimeentulo voidaan turvata.

Me sosialidemokraatit jätimme siis asiasta oman vastalauseemme, jossa esitimme lausumaa, jonka mukaan hallituksen tulee laatia nopeasti toimenpideohjelma eläkeläisten pienituloisuuden ja eläkeläisköyhyyden ratkaisemiseksi. Lausuman mukaan eduskunta edellyttää, että hallitus laatii nopeasti toimenpideohjelman eläkeläisköyhyyden vähentämiseksi ja eläkeläisten toimeentulon turvaamiseksi. Erityistä huomiota tulee kiinnittää ikääntyneiden naisten ja pieniä työeläkkeitä saavien asemaan. Osana kokonaisuutta tulee selvittää mm. vaihtoehdot kansaneläkkeen tasokorotuksen tekemiseksi ja verotuksen muuttamiseksi sekä eläkkeensaajien asumistuen, palvelujen ja palvelumaksujen vaikutus. Ohjelma tulee tuoda eduskunnan käsittelyyn selontekona syksyllä 2017. Tämän äänestyksen siis hävisimme sekä valiokunnassa että täysistunnossa.

Eläkepolitiikkaa tehtävä vastuullisesti

Kun eläkepolitiikkaa pohditaan, tulee asiaa tarkastella pitkällä perspektiivillä katsoen sekä historiaan että tulevaisuuteen. Kaikki sukupolvet saavat eläkettä maksujaan enemmän. 1940-luvulla syntyneet saavat elinaikanaan työeläkettä noin viisinkertaisesti maksuihinsa nähden, 1990-luvulla syntyneet kaksinkertaisen määrän. Työeläkemaksujen osuus oli 1970-luvulla noin 5 % palkasta, kun ne tänä päivänä ovat lähes 25 %. Työikäisiä oli 1960-luvulla kahdeksankertainen määrä eläkeikäisten määrään nähden, kun tänä päivänä

työikäisiä on enää kolminkertainen määrä, tulevaisuudessa alle kaksi. Meidän lapsillamme ja heidän lapsillaan siis eläkevastuita riittää. On tärkeää, että eläkerahastot ovat silloin varmasti riittävät.

Kansalaisaloitetta on perusteltu sillä, että eläkerahastot olisivat ylipäästäneet tuleviin eläkevastuisiin nähden. Eläketurvakeskuksen ennusteet ovat viime vuosina perustuneet 3,5 % tuottoon, mutta rahastot ovat usein tuottaneet enemmän, vuonna 2015 peräti 5,2 %. Eläkerahastojen tuottojen taivaalla on kuitenkin tummia pilviä. Taloustieteilijät ennustavat, että matalien sijoitustuottojen aikakausi muuttuu pysyväksi. Eläkerahastot eivät ehkä kasvakaan odotetusti.

Aloitteen dynaamiset vaikutukset eivät ole riittäviä

Valiokunnan käsittelyssä tarkastelimme pyynnöstäni myös aloitteen dynaamisia vaikutuksia kansantaloudelle. Dynaamisista vaikutuksista huolimatta ennen pitkää ollaan tilanteessa, jossa joko eläkemaksuja joudutaan nostamaan tai eläkkeitä leikkaamaan. Sama koskee arvioita siitä, jos eläkeindeksi muutettaisiin palkkainotteisemmaksi esim. 70/30 malliksi nykyisen 80/20 sijaan tai puoliväli-indeksiksi. Ennen pitkää edessä silloinkin olisi eläkemaksujen nostaminen tai eläkkeiden leikkaaminen. Rahastoja ei voi käyttää harkitsemattomasti, jottei käy niin, etteivät ne riitäkään eläkevastuisiin, vaan tulevia eläkkeitä joudutaan leikkaamaan tai eläkemaksuja reippaasti nostamaan.

Eläkeläisköyhyyteen löydettävä ratkaisuja

Eläkeläisköyhyys ja pienituloisuus ovat kuitenkin todellisia ongelmia, joihin on löydettävä ratkaisut. Hallituksen olisikin syytä aloittaa ehdotuksemme mukaan ohjelman laatiminen eläkeläisköyhyyden vähentämiseksi ja eläkeläisten toimeentulon turvaamiseksi heti ja perua ikäihmisten toimeentuloa heikentävät päätöksensä. Jokainen ikäihminen on ansainnut säällisen toimeentulon, jossa raha riittää hyvin sekä ruokaan että lääkkeisiin.

Toivotan teille kaikille oikein hyvää kevättä ja lähestyvää pääsiäistä!

Maaliskuun tapaamisia ja vierailuja:

Helsingissä:

- Sosiaali- ja terveysvaliokunnan opintomatalla Tukholmassa tutustumassa Ruotsin sote-malliin 1.3.
- Munuais-, maksa- ja elinsiirtopotilaiden tukiryhmän tapaaminen eduskunnassa 7.3.
- Tapaaminen turkulaisten mehualan yritysten kanssa 7.3.
- Arkadia-seuran vuosikokous ja tutustuminen taiteilijakori Lallukkaan 7.3.
- Tapaaminen Altian edustajan kanssa 8.3.
- Tapaaminen tieteentekijöiden liiton ja Professoriliiton kanssa 10.3.
- Tapaaminen sivistystyöntekijöiden kanssa 16.3.
- Varsinais-Suomen kansanedustajien kokous eduskunnassa 21.3.

- Aivoliiton 40-vuotisjuhlaseminaari, Helsinki 22.3.
- Metsäteollisuuden innovaatioaamiainen 29.3.
- Tapaaminen Arenen edustajan kanssa 29.3.
- Professori Holmströmin juhlapuhe kansanedustajille eduskunnan juhlaistunnossa 29.3.
- Sivistysvaliokunnan tapaaminen Suomen teatterijärjestöjen keskusliiton kanssa Q-teatterissa 29.3.
- Suomi 100 -demokratiaviikkojen juhlaseminaari 30.3.
- Tutustuminen Alkon ajankohtaisiin asioihin tj Hille Korhosen vieraana 30.3.

Maakuntamenoja:

- Kurittulan koulussa Maskussa kansanedustajan kyselytuntia pitämässä 6.3.
- KOY Turkuhallin kokous 6.3.
- Tapaaminen Varsinais-Suomen työnantajajärjestöjen kanssa 13.3.
- Tutustuminen ammatilliseen opetukseen RASEKOssa Raisiossa 20.3.
- Kaupunginvaltuuston kokous 20.3.

Puheita ja alustuksia:

- Naistenpäivän avauspuhe Varissuolla 4.3.
- Puhumassa Invalidiliiton sote-seminaarissa 4.3.
- Kommenttipuheenvuoro Turun Seudun Vammaisjärjestöjen Sote-aiheisessa tilaisuudessa 20.3.
- Pääkirjaston studiossa Parempaa palvelua- seminaarissa alustamassa koulutuspolitiikasta 25.3.
- Sote-tulee, mistä palvelut jatkossa - keskustelutilaisuuden alustus 27.3.

Vaalitapahtumissa:

- Piispanristin Prismalla kaarinalaisten apuna 3.3.
- Auran markkinoilla auralaisten apuna 11.3.
- Nousiaisten kaupalla nousialaisten apuna 18.3.
- Turun torilla soppatykin ja Antti Rinteen kanssa 18.3.
- Vaalikadulla, vaalikadun avajaisten pariväittelyssä 25.3.

- Kauppakeskus Skanssissa Turun Sanomien vaalipaneelissa 25.3.
- Liedossa marketin pihalla lietoilaisten apuna 31.3.